

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

תודעת המקדש

צעירי-חב"ד מפזים בכל שבוע משלושת השבועות שלושה עלונים צבעוניים המתארים את מהותו של בית-המקדש, מבנהו, חלקיו והעבודות שנעשו בו. כמו-כן יצאו-לאור כרוזת צבעונית גדולות, תלייה במקומות ציבוריים.

סיומי מסכת ברדי

המנהג החסידי לערוך ב'תשעת הימים' סיומי מסכת, מתקיים גם ברשתות הרדיו. בקול חי (93 ר'92): בכל יום בשעה 4:45 אחה"צ, ביום שישי ב'18:45, ובמוצאי שבת בשעה 11:05 בערב. ברשת מורשת (104.5, 105.1) של 'קול ישראל': בכל יום בשעה 4:45 אחה"צ, ביום שישי ב'16:30, ובמוצאי שבת בשעה 10:10 בערב. בקול ברמה (92.1, 105.7, 104.3): בכל יום בשעה 3:05 אחה"צ, ביום שישי בשעה 8:05 בבוקר, ובמוצאי שבת בשעה 9:30 בערב.

ימי-עיון לנשים

מכללת אור חיה לנשים בירושלים מארגנת שלושה ימי-עיון באולמי גוטניק בעיר, בימים שני-רביעי, א'ג' במנחם-אב. מרצה אורח: הרב יוסף-יצחק ג'ייקובסון מניו-יורק. אפשרות לפנסיון מלא. טל' 1700-707282.

מסע אל הנשמה

בית-חב"ד באלון-מורה מארגן בעבור בני-נוער מישי"ע מסלולי טיולים אתגריים בגליל, בעלי תוכן חסידי מתוך יראת שמים. לבנות בוגרות ו-ח, בכ"א-כ"ג במנחם-אב. לבנים בגילאי 12-14, בכ"ג-כ"ה במנחם-אב. טל' 02-9971110.

זמני השבוע

ניו-יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
8:11	8:53	7:58	7:49
9:18	10:02	8:54	8:50

פרקי אבות: פרק ב

המולד: יום ראשון, 6 לפנות ערב, 7 דקות ו-17 חלקים
ראשי-חודש מנחם-אב: ביום השני

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169

www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

לחץ שאי-אפשר להיכנע לו

שום ראש-ממשלה, ויהיה הלחץ ביותר, אינו יכול להיכנע לתביעות חמאס. קבלת הדרישות האלה פירושה הפקרות מוחלטת ותוצאותיה יהיו אימות

אבל במקרה של גלעד שליט טעו הקמפינירים בהערכתם. הם לא הביאו בחשבון ששום ראש-ממשלה, ויהיה הלחץ ביותר, אינו יכול להיכנע לתביעות חמאס. קבלת הדרישות האלה פירושה הפקרות מוחלטת. אם עסקה כזאת תצא חלילה אל הפועל - יהיו תוצאותיה אימות ומחרידות. ראש-הממשלה, גם אם ירצה להיכנע ללחץ, לא יוכל לעשות זאת, כי במהרה ימצא את עצמו נתון לביקורת קשה ביותר על ההחלטה חסרת-האחריות.

ראש-הממשלה רוצה מאוד לזכות באהדת הציבור, ולהיות זה שיביא לידי שחרורו של גלעד שליט, אבל הוא גם יודע את משמעות הנוראה של המחיר. הוא יודע כי כאשר יחזור הטרור לערינו ולרחובותינו, מידי רבי-המחבלים שישוחררו בעסקה הזאת - האצבע המאשימה תופנה אליו. לכן לא הייתה לו ברירה אלא לבחור במהלך לא-פופולרי ולומר לציבור את האמת - שאי-אפשר לשלם כל מחיר.

שחרור בדרך הראויה

אבל בינתיים הנזק נגרם. האויב רואה את הלחץ הציבורי המופעל בארץ. הוא קורא את המאמרים המופקרים בעיתונות הישראלית. והוא אומר לעצמו שאין לו שום סיבה להתגמש. אצלו בבית אין לחץ לעסקה 'בכל מחיר'. להפך, שם תובעים להעלות את המחיר ולהוסיף לרשימה עוד ועוד מרצחים.

ועוד דבר צריך לומר לכל מפעילי הלחץ: כרגע העם בישראל מאוחד סביב גלעד. לקרבנות העתידיים (היו-לא-תהיה) של עסקה מסוכנת כזאת עדיין אין פנים ושמות. אבל ניסיון העבר מלמד שהמרצחים המשוחררים גורמים שפך דם יהודים בקנה-מידה גדול. אם חלילה כך יקרה, לקרבנות כבר יהיו פנים ושמות. מאחוריהם יהיו משפחות כואבות, שכול ויתמות. ואז יוטחו כל השאלות הקשות.

כולנו מאוחדים מאחורי הצורך לפעול לשחרורו של גלעד שליט, אבל חייבים להפסיק מיד את הלחץ המסוכן לעסקה בכל מחיר. ובע"ה תימצא הדרך לשחרור גלעד בדרך הנכונה והראויה.

צעדה ממצפה הילה ועד ירושלים למען שחרורו של החייל החטוף גלעד שליט מעוררת מחדש את ההזדהות עם כאבה של משפחת שליט, שכבר יותר מארבע שנים מתענה ומתייסרת על מצבו של בנה. כולנו מבינים שכבר ארבע שנים אין להם לא יום ולא לילה. העצבים נמתחים בכל יום עד קצה הגבול. אי-הידיעה על גורלו ועל מה שעובר עליו - מטריפה את הדעת. בכל התקופה הזאת הם היטלטלו בין תקווה לדכדוך, בין התקדמות לבין נסיגה, והדאגה לשלום גלעד גוברת והולכת.

ליבם של המוני ישראל יוצא אל בני משפחת שליט. נכונותם לצעוד ברגל, בחום הלוהט, את כל מאות הקילומטרים מביתם ועד ירושלים היא בעבורם מאמץ קל לעומת הגיהינום שהם עוברים יום-יום. הציבור רוצה להזדהות ולעשות משהו למען גלעד, והוא מצטרף לצעדה, לפחות לקטע מהדרך. עם-ישראל מחזק את המשפחה, ומביע את תפלתו ותקוותו לראות את גלעד חופשי עמו.

הטעות של הקמפינירים

אך לצד ההזדהות והתמיכה הצעדה נעשית כלי להפעלת לחץ מסוכן ושלילי ביותר, שאינו תורם לשחרורו של החייל החטוף, אלא מרחיק אותו. אפשר לשער בנקל מה עובר בראשם של היחצנים ואנשי התקשורת שמנווטים את הלחץ הזה: יש לנו ראש-ממשלה שנכנע ללחצים. הוא נכנע ללחץ והכריז על תמיכה במדינה פלסטינית. הוא נכנע ללחץ והקפיא את הבנייה ביש"ע. הוא נכנע ללחץ ועצר את המכרזים בירושלים. הוא נכנע ללחץ והסיר את הסגר מעל רצועת עזה. עוד קצת לחץ והוא יכנע לדרישות החמאס.

אכן, עצוב מאוד שזה מצבנו, ושיש לנו ממשלה שנכנעת ללחצים. זו מדיניות מסוכנת ביותר, וקל לראות כי היא משיגה בדיוק את ההפך. במקום להקל מעלינו את הלחצים, היא גורמת לאויבינו ולאומות-העולם לחוש כי אנחנו עם ללא כבוד עצמי וללא נכונות לעמוד על עקרונותינו, וממילא הלחצים רק גוברים והולכים.

נשיאי המטות נותנים כוח

להתקדשות יתרה ולקיום מלא ושלם יותר של התורה ומצוותיה.

כוחו של משה

לכן מסר משה רבנו את הציווי על הנדרים אל ראשי המטות דווקא, אל נשיאי ישראל. כי יש מצבים שהנדר רצוי וחיובי, ויש מצבים שבהם אין הוא רצוי. כדי לקבוע אם הנדר הוא ראוי או איננו ראוי צריך לראשי המטות, נשיאי ישראל.

אך גם בכך לא די, יש צורך גם בכוחו של משה רבנו: "ידבר משה אל ראשי המטות". משה זכה לנבואה בדרגה העליונה ביותר, בבחינת "זה הדבר" - דבר גלוי לעיניי. וכלשון חז"ל, שמה שרבו ראה את הקדושה האלוהית "באספקלריא המאירה". כאשר קיום מצוות הנדרים נעשה בהוראת משה, מובטח לנו שלא ייגרם מכך דבר שלילי, אלא להפך, על-ידי כך תהיה תוספת חיזוק ושלמות בקיום התורה והמצוות.

(תורת מנחם כרך ג, עמ' 222)

ח ציווי על מצוות הנדרים מתחיל במילים: "ידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמור". משה מסר את הציווי על הנדרים לראשי השבטים דווקא. מה הקשר בין מצוות הנדרים ובין נשיאי ישראל?

עניין הנדרים הוא לקבוע גדרים וסייגים, שאינם אסורים מן התורה או מדברי חז"ל, כדי להוסיף חיזוק ותוקף בקיום התורה והמצוות. בכל ענייני התורה והמצוות האדם נדרש רק לקיים את מה שכתוב בתורה, ואילו נדר ענייני שהאדם עצמו מחליט לשים סייגים או נודר נדרים ואוסר על עצמו דברים שמצד עצמם הם מותרים.

הכנה לקיום התורה

בנדרים מצאנו עוד חידוש גדול, שאינו מצוי בכל מצוות התורה. החיוב במצוות האחרות מתחיל בגיל שלוש-עשרה שנה, ואילו החיוב בנדרים מתחיל קודם לכן, כבר בשלב 'מופלא הסמוך לאיש' (ילד בן שתיים-עשרה ויום אחד, שכבר יודע את עניינו של נדר).

מן המעיין בין המצרים | מאת הרב אליעזר ברוד

תכלית האבל

ימי 'בין המצרים' הם שלושה שבועות. המספר שלוש מורה על קביעות וחזקה. ולכאורה למה עושים קביעות מעניין של אבל וחורבן? אלא יש כאן רמז שהכוונה הפנימית של החורבן והגלות היא העלייה שתבוא בבניין בית-המקדש השלישי, וכל תכלית הירידה אינה אלא לצורך העלייה.

(הרבי מליובאוויטש. ספר השיחות תנש"א)

ממעטין על-ידי שמחה

"משנכנס אב ממעטין בשמחה" (תענית ד,ו). "משנכנס אב" - כשמגיע חודש אב, עם האבלות שלו, "ממעטין בשמחה" - אפשר למעט את האבלות על-ידי שמחה, כי על-ידי השמחה מגיעים אל הגאולה.

(רבי חיים מצאנז)

כך בדיוק

הרבי הרי"צ מליובאוויטש שמע פעם אחת חסיד המשמיע באוזני חברו אמרה ידועה: "בזמן בוא המשיח יעסקו החיים והסנדלר במלאכתם ופתאום יבוא המשיח". נענה הרבי ואמר: "כן, כך בדיוק זה יהיה".

סיבת החורבן

בית-המקדש הראשון מפני מה חרב? מפני ג' דברים שהיו בו: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים. אבל מקדש שני, שהיו עוסקים בתורה ובמצוות ובגמילות-חסדים, מפני מה חרב? מפני שהייתה בו שנאת חנם. ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלוש עבירות - עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים.

(יומא ט,ד)

פסולת דקה

עוון שנאת חנם אינו נחשב רע כל-כך בעיני הבריות, מפני שנדמה לאדם שהוא שונא את חברו בגלל סיבה אמיתית כלשהי. לכן גלות זו, שנועדה לתקן את העוון הזה, נמשכת זמן רב, שכן הבריור של הפסולת הדקה מצריך זמן יותר מבריור הפסולת הגסה, שניכר לכול כי פסולת היא.

(לקוטי תורה)

בזכות הרעות

התיקון לכך צריך להיות אהבה ורעות בישראל. בזכות זה יהיה קיבוץ גלויות ובנים ישובו לגבולות יש לזה רמז בתורה (בראשית כח, כא) - "ושבתו בשלום אל בית אבי". אם נשוב לדרך השלום,

שהוא ההפך משנאת חנם, נגיע "אל בית אבי" - לארץ האבות.

(תולדות יעקב יוסף)

אמרת השבוע

לפני הנישואין ואחריהם

אשתו של רבי שאול מאמסטרדם התפרסמה בנעוריה במוחה החריף ובידיעותיה בתורה, עד שרבים כינו אותה 'עליו'.

פעם אחת נשאלה מדוע התורה משנה בסדר שמותיהן של בנות צלפחד - בפרשת פינחס הן נמנות לפי חכמתן ובפרשת מסעי הן נמנות לפי גילן.

השיבה הרבנית: "כאשר הייתי נערה פנויה, היו עיתותי בידי ויכולתי לקנות חכמה ודעת, אולם לאחר שנישאתי והועמס עליי עול של בית ומשפחה, כבר אין לי די זמן לעסוק בתורה. אף בנות צלפחד כן - בפרשת פינחס עדיין לא נישאו, ולכן הן נמנות לפי חכמתן, אבל בפרשת מסעי מסופר על נישואיהן, וכבר אין להן פנאי ללמוד כרצונן, ולכן הן נמנות לפי גילן..."

שליחות הנשמות

רבי חיים אשכנזי, מגדולי הדור במצרים וממגורשי ספרד, שמח מאוד למראה האורח שנכנס אליו. "ברוך בואך, רבי יוסף", קרא לעברו והושיבו לצידי. "דע כי עתיד אתה לעלות לארץ-ישראל, ושם ייוולד לך בן. תקרא לו בשמי, חיים, והוא יגדל להיות חכם אשר לא יהיה בדור כמוני".

זו הייתה תקופת הבראשית של המקובלים. חיו אז דמויות-הוד של צדיקי עליון, אשר עסקו בתורת הסוד, ואף זכו לגילוי רוח-הקודש. הללו שאפו למלא את ייעודם בעולם בהפצת תורת הקבלה, ומן השמים הנחו אותם למצוא את הנשמות הראויות להיות תלמידיהם.

רבי יוסף ויטאל היה ממגורשי ספרד שהתגורר במצרים, עסק לפרנסתו בכתיבת סת"ם, והיה ידוע בצדקתו וביראת-שמים. כששמע את ברכתו של רבי חיים אשכנזי לא התמהמה וחש לבשר זאת לאשתו. הם החליטו לעלות מיד לארץ-ישראל.

כעבור זמן לא-רוב (בשנת הש"ג) נולד להם בן, ונקרא שמו בישראל חיים. כבר מילדותו הייתה גדולתו בתורה לשם-דבר. הוא למד תורה מפי גדולי הדור, האלשיך הקדוש ורבי משה קורדובירו (הרמ"ק). כשהתבגר, החליט לנסוע לדמשק שבסוריה, כדי להתעלות בתורה באחת הישיבות המפורסמות.

באותה עת החלה להפציע משמו של רבי יצחק לוריא אשכנזי, הידוע בכינויו האר"י הקדוש. בעודו צדיק נסתר במצרים נגלה אליו אליהו הנביא ואמר לו: "דע כי קרוב זמנך להיפטר מן העולם, ומטרת בואך לעולם תושלם רק כאשר תעביר את סודות לימודך לרבי חיים ויטאל. עליך לעלות לארץ-ישראל, שם תפגוש את רבי חיים בעיר צפת, והוא יפרסם את שיטתך בעולם".

בן שלוששים וחמש היה אז האר"י. אף שלא רצה להתפרסם, נאלץ לעזוב את מצרים ולעלות לארץ-ישראל. בהגיעו לצפת השתלל להצניע את עצמו, ופתח חנות לפרנסתו. אולם כאשר בא ללמוד מפיו של רבי משה קורדובירו, רבה של חבורת המקובלים, הכיר הרמ"ק את כוחותיו הרוחניים והחל להכנינו להיות ממלא מקומו.

במרוצת הזמן נפוצו סיפורים רבים על רוח-הקודש המפעמת בו, וחכמי העיר צפת ידעו כי איש קדוש ומקובל, בעל כוחות מופלאים, יושב בתוכם.

לאחר הסתלקות הרמ"ק קיבלו עליהם תלמידיו את האר"י לרבם. ישב האר"י בראש חבורת המקובלים ולימד סודות נסתרים, אולם כל אותה עת היה ממתין מתי יבוא אליו התלמיד רבי חיים. ידע האר"י כי רבי חיים שוהה בדמשק,

אך הוא לא רצה להזמינו אליו. על רבי חיים להשתוקק לכך מעצמו, נאמר לו. 'רק כך יהיה זכאי וראוי ללימוד חכמת האמת'. עם זה, השתדל האר"י בכוח קדושתו לעורר את נשמת רבי חיים לשוב

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוך

תכלית האבל

ל התעניות שנקבעו לזכר החורבן והגלות עתידות להיות חגים ומועדים, כדבר הנביא (זכריה ח, ט): "כה אמר ה' צבאות, צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים". הרמב"ם אומר זאת כהלכה פסוקה (סוף הלכות תעניות): "כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח; ולא עוד, אלא שהם עתידים להיות יום-טוב וימי ששון ושמחה".

דבר זה מעורר תמיחה: אפשר להבין, שעם בוא המשיח וביטול הגלות לא יהיה עוד צורך להזכיר את החורבן, וממילא יתבטלו הצומות הקשורים בו. אבל מדוע ייהפכו לימי ששון ושמחה ולמועדים טובים? איזו סיבה תהיה לנו לשמוח ולהגות בימים האלה, שבהם נחרב בית-המקדש ועם-ישראל יצא לגלות?!

לא נטישה

כאן בא לידי ביטוי עומק מהותם של הגלות והחורבן, שבפנימיותם טמון בהם טוב גדול ונפלא. אילו לא הייתה הגלות אלא עונש הכרחי, לא היה מקום להפוך את ימי החורבן לחגים ולמועדים, אלא לכל היותר להפסיק את הצער והאבל כאשר העונש מגיע. אולם בגלות ובחורבן יש תכלית עמוקה הרבה יותר - יש בהם טוב כמוס ונעלם, שיתגלה רק בבוא הגאולה. בגלל הטוב הזה ייהפכו ימי החורבן עצמם לימים טובים.

בתורת החסידות מובא על כך משל מרב היושב ומלמד את תלמידו, ופתאום עולה במחשבתו רעיון חדש, שמאפשר הבנה מעמיקה לאין-ערוך של הסוגיה. באותו רגע הרב מפסיק, ללא אומר ודברים, את הלימוד עם התלמיד ושוקע בעצמו. הוא מתעמק ברעיון החדש, מתרכז בו לגמרי, ומתעלם לגמרי מהתלמיד. מובן שהתלמיד מרגיש נטוש וזנוח. הרב עוז אותו והשאירו לבדו. לגביו זה חורבן. אולם כאשר יסיים הרב להתבונן ברעיון החדש וישלים את בנייתו, הוא יחזור אל התלמיד וילמד אותו את החכמה החדשה והמופלאה הזאת. אר-אז יבין התלמיד, שלמעשה לא נטש אותו הרב, אלא להפך, מרוב אהבתו אליו הוא נאלץ לעזבו לזמן-מה, כדי לבנות את הרעיון החדש, שיאפשר לתלמיד להגיע לרמת הבנה עליונה ביותר.

משל זה ממחיש כיצד דבר שנראה רע וכואב יכול להתגלות כמקור של אושר ושמחה עצומה. באותו זמן שהרב עוזב את התלמיד התלמיד מרגיש כי קרה לו דבר רע וכואב, אך כאשר הרב חוזר אליו ביתר שאת ומלמדו את החכמה החדשה שהתעמק בה בשעה שהתנתק מתלמידו, כי-אז התלמיד חש שמחה על שהרב עזב אותו והשיג בעבורו את החכמה המופלאה הזאת.

מבט פנימי

כך גם הגלות והחורבן נושאים בתוכם טוב נפלא. רק במבט חיצוני הדברים הם בבחינת עונש על חטאיהם של ישראל, אך בעומק הדברים הגלות היא שלב מעבר לקראת אור הגאולה. דווקא על-ידי הגלות והחורבן עם-ישראל יכול לזכות להתגלות האלוהית המופלאה שתהיה בזמן הגאולה, ואז יתברר בעצם, שהיה כדאי לעבור את הגלות והחורבן כדי לזכות לאור נפלא זה.

כיום הגלות היא דבר רע ומר, ואנו חייבים לבקש מהקב"ה כי יוציאנו ממנה. יתרה מזו, אסור לנו כיום לחשוב שטוב להישאר עוד רגע אחד בגלות, כדי שעל-ידי כך נזכה ליותר שפע בזמן הגאולה. לכן אנו מתאבלים בימים המציינים את הגלות.

אולם בזמן הגאולה, כשיתגלה לעין-יכול מה נוצר ונתהווה על-ידי תקופת הגלות, אז יקויים הפסוק (ישעיה יב, א): "ואמרת ביום ההוא, אודך ה' כי אנפת בי" - אז נודה לה' על עצם החורבן והגלות, מכיוון שאז נראה את הטוב שהיה טמון בהם. לכן בבוא הגאולה ייהפכו הצומות עצמם לימי ששון ושמחה ולמועדים טובים.

לארץ-הקודש ולהיות תלמידו. רגיל היה האר"י לערוך 'עליית נשמה', ואז היה משוטט בעולמות העליונים. באחת העליות הגיע אל נשמתו של רבי חיים ואמר לה: "כל סיבת ירידתך לעולם אינה אלא כדי ללמדך סודות נפלאים שלא נודעו לאיש. הזדרזי-נא לעלות לארץ-הקודש אל העיר צפת".

רבי חיים הרגיש בדברי האר"י, אך לא הבין את הצורך הבהול בעלייתו לצפת. מכיוון שלא הכיר את האר"י ולא ידע עד היכן גדולתו מנעת, הוסיף להתעכב בדמשק עוד שישה חודשים.

לאחר שישה חודשים החליט רבי חיים לבקר בארץ-ישראל, לבחון את נכונות השמועות בדבר גדולתו של האר"י, ולראות מה יוכל ללמוד ממנו.

אותו יום היה יום שמחה אצל האר"י, שכבר הכין מראש את בני ביתו לקראת בוא האורח. הוא גם אמר להם כי האורח מתכונן לבחון את ידיעותיו בנסתר. לאחר קבלת פנים כמה מצד האר"י, הציג לו רבי חיים קטע מדברי הזוהר הדורש הסבר. כשהתחיל האר"י להסביר את הדברים נותר רבי חיים משתאה ומשתומם מעומק הדברים הקולחים מפי רבי יצחק.

הוא ניסה להציג לו קטע שני, ולא היה יכול להירגע מהחידושים שנתגלו לפניו. כאשר הציג לפניו קטע שלישי אמר לו האר"י, כי נשמתו עדיין אינה ראויה לגילויים נוספים. רבי חיים חזר אל אכסנייתו בצער ובמפח-נפש.

בבית מארחו של רבי חיים רבתה הפליאה. כל אותו לילה ישב רבי חיים על הארץ, וכאָבַל בכה בדמעות שליש. בני הבית חששו כי אולי הוא בוכה בגלל גְזֵרַה חמורה, אך רבי חיים בכה על שהאר"י לא רצה להוסיף ללמדו.

למחרת ניגש רבי חיים אל האר"י בתחנונים ובדמעות שליש. אז אמר לו האר"י בפנים מאירות, כי בגלל עיכובו בדמשק שישה חודשים לא היה ראוי עוד להיות תלמידו, אולם תפילתו ותעניתו בלילה הועילו לו, ומכאן והלאה לא ימנע ממנו דבר.

הרב והתלמיד נפגשו סוף-סוף. רבי חיים ויטאל (הרח"ו) דבק מאוד ברבו, והיה לגדול תלמידיו ולממלא מקומו. יותר מכולם השכיל הוא דווקא להבין את דברי רבו, ורק הוא הורשה לכתוב את שיטתו בספר וללמד ברבים.

רק שנה אחת הספיק רבי חיים ללמוד מפי רבו ואז הסתלק האר"י, בה' במנחם-אב השל"ב, והוא בן שלוששים ושימונה שנים בלבד. אולם הדברים שלימד באותה שנה מפרנסים כרכים רבים של תורת הקבלה, כפי שכתבה רבי חיים.

אחד-עשר סיומים בשישים שנה

בית-ישראל. הוא הרחיב את המפעל והכניס למעגל הלומדים גם בני-נוער וילדים, הלומדים בכל יום ב'שיבות ערב' הפזורות ברחבי הארץ. הילדים משנים את החומר ובכונים עליו, ומשתתפים בהגרות פרסים. רבים מהרבנים ומתלמידי-החכמים המפארים כיום את עולם התורה השתתפו בלימוד הזה.

נ סתיימה מלחמת-העולם השנייה, שבה הוכה העם היהודי במכה הנוראה - השואה. אודים מוצלים מאש התקבצו לארץ-ישראל וניסו לבנות את חייהם מחדש. הרב יונה שטנצל ע"ה עלה לארץ קודם המלחמה, אבל בשואה איבד את אימו, שני אחיו ושתי אחיותיו. מאביו התייתם קודם לכן. בליבו בערה התשוקה להדליק נר זיכרון תמידי לקדושים הי"ד. כך נולד רעיון המשנה היומית.

ניצול הטכנולוגיה

המפעל הצנוע התרחב והלך במרוצת השנים. מאות שיעורים במשנה היומית מתקיימים בכל יום ויום, ואליהם ניתוספו עזרים חדשניים. תחילה הופקו קלטות המשנה, המבארות את החומר הנלמד בשפה רהוטה ושווה לכל נפש. בהמשך גם הוקם מערך שיעורים להאזנה בטלפון.

הרעיון פשוט: בכל יום לומדים שתי משניות, ובמשך כשש שנים מסיימים את ששת סדרי המשנה. הרב שטנצל הכין טבלה מסודרת, מחולקת לפי ימים, לאורך כל השנה. בשנת תש"ז יצא הפרוייקט לדרך, מלווה בברכות גדולי הדור, שפסקו כי לימוד המשנה היומית יוקדש לזיכרון ששת המיליונים. "הפרוייקט נהפך למצבת זיכרון תמידית לעילוי נשמותיהם של הנרצחים", אומר לנו השבוע הרב שאול רבינוביץ, מהמסייעים למפעל החשוב.

הרב רבינוביץ: "רבים לומדים את המשנה מתוך כדי האזנה לשיעור בטלפון. בני-אדם יוצאים בבוקר לעבודה, מתקשרים למוקד ומקשיבים לשיעור. אנתנו נותנים את כל הכלים לכל אדם, כדי שיוכל להצטרף למעגל הלומדים".

משנה והלכה יומית

במרוצת השנים הוחלט, בעצת גדולי הדור, להוסיף גם הלכה יומית אחת ללימוד המשניות. "בכל יום ויום לומדים שתי משניות ושלושה סעיפים בשולחן-ערוך אורח-חיים", מסביר הרב רבינוביץ. "בתוך ארבע שנים מסיימים את מחזור לימוד ההלכה, בהלכות הנצרכות לחיי היום-יום".

לאחר פטירת הרב שטנצל, קיבל עליו בנו, הרב שלמה, את הפרוייקט, שאליו התחברו רבבות מעמך

התרגשות בסיומים

השבוע נערכו בכל רחבי הארץ סיומי המחזור האחד-עשר של המשנה. "שבתי בסיום מחזור המשניות בפתח-תקווה, הבטתי במשתתפים הרבים, מכל החוגים ומכל הגוונים, ולא יכולתי לעצור את רגשותיי", מספר הרב רבינוביץ. "אתה רואה יהודים שלא היית מעלה על דעתך

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

- מקבלים שכר, ואם לאו - אין עוון בידם.

בשולחן-ערוך נפסק שמצווה על היורשים לפרוע את חוב אביהם ואף כופים אותם לכך, אבל אם לא ירשו [וכן על חובות שאין נכסי הירושה מספיקים לפירעונם] - אינם חייבים לפרוע, ואפילו מצווה אין בה.

למעשה, נהוג לעשות מאמץ ולשלם את כל חובות הנפטר, גם אם לא הוריש נכסים כלל (או לשכנע את הנושים שימחלו על החוב במחילה גמורה), וזאת כדי לשחרר את נשמתו מעניין זה לגמרי, מכיון שבגלל החובות נותר דין של מעלה על הנפטר, ואף מורידים אותו בגלגול נוסף לעולם הזה עד שישלם את חובותיו בדרך כלשהי.

מקורות: תבואת צאב, רמב"ם הל' מלוה ו'א פ"א ה"ח, ומ"מ שם. ש"ע ח"מ ס"י ק"ו ס"א, רמ"א ונ"כ. אנציקלופדיה תלמודית ערך יורש (כרך כג, טור תקטז). זוהר ר"מ משפטים צ"ד, א' ס' בעל שם טוב עה"ת שם. תודה להרב אליהו לנדא מניברק.

חובותיו של נפטר

שאלה: האם היורשים חייבים לשלם את כל חובותיו של הנפטר?

תשובה: חז"ל אמרו שמצווה על היתומים לפרוע את חובות אביהם. מהטעמים שנאמרו בזה: (א) משום כיבוד אב, שלא תהא עליו לזות-שפתיים שהוא בבחינת "לזנה רשע ולא ישלם". ויש סוברים שלכן הפירעון הוא בכלל 'מורא אב', שהיא מצווה חמורה יותר, וכופים על קיומה. (ב) תקנת חז"ל, "כדי שלא תגעול דלת בפני לווים". (ג) היורשים עומדים במקום המוריש, וכאילו לוו בעצמם, ו"פריעת בעל-חוב - מצווה".

יש מהראשונים הסבורים שגם אם האב לא הניח שום ירושה, הבנים מצווים לפרוע את חובותיו מכיסם, משום כבוד אביהם. ויש מהגאונים שכתבו, שמצווה זו אינה אלא 'רשות', כלומר שאם קיימה

שיעור במשנה היומית. לעילוי נשמת הקדושים

שהם קובעים עיתים למשנה בכל יום ויום".

במרוצת השנים פגש הרב רבינוביץ בני-אדם רבים ומגוונים שהצטרפו למעגל הלומדים. "זה רעיון פשוט ואדיר. אני החלטתי לסייע למפעל לאחר שקלטתי שזה מוסד של כלל ישראל. עכשיו, במלאות שישים שנה להקמתו, אנחנו רוצים להרחיב את מעגל הלימוד, כדי שכל יהודי שמעוניין לקבוע עיתים לתורה, יוכל לעשות זאת בדרך קלה ופשוטה. זה מפעל שמאחד ומחבר את כל רובדי עמך בית-ישראל ברחבי תבל" (טלפון להצטרפות ולקבלת מידע על מוקדי שיעור טלפוניים: 03-6167469).

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח

על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

שולחן שבת

לכל התורה בכרך אחד

שלוש שיחות לכל פרשה, מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

להזמנות: טל' 1-718-6041020